

A Kulturális és Innovációs Minisztérium megbízásából az Nemzeti Kulturális Támogatáskezelő közreműködésével a Csoóri Sándor Alap pályázatot hirdetett a népi kultúra közösségteremtő műfajainak támogatására. A **Csúrdöngölő zenekar** által benyújtott pályázatot támogatásra érdemesnek ítélte a bíráló bizottság, melyet **CSSP-ZENEOKTAT-2024-0087** azonosító számon vett nyilvántartásba.

A Csoóri Sándor Alap által nyújtott anyagi segítséggel immár ötödik éve tudtuk megvalósítani népzenei oktatással kapcsolatos elképzeléseinket. A támogatásként megítélt összeg az eredeti pályázatban igényelt összegnek a **18,42** %-a volt, ezért a rendelkezésünkre álló költség kerethez kellett igazítanunk a kiadásokat. A szakmaiság megtartása érdekében (1 tanuló -1 pedagógus, 1 tanórán) kevesebb tanulót tudtunk bevonni az oktatásba, rövidebb ideig tartott a képzés és csökkentettük az oktatók tisztelet díját. A jelen pályázatban **Tar Csilla** két tanulóját és **Rácz Gyula** két tanulóját sikerült népzenei oktatásban részesíteni a pályázat által nyújtott anyagi támogatás segítségével. Ki kell jelentenünk, hogy a jelen pályázati támogatás nélkül nem tudtuk volna megvalósítani a pályázott tevékenységet. Sajnos az alapfokú művészeti iskolai képzésben kevés szakképzett, oktatási és gyakorlati tapasztalattal rendelkező oktató áll rendelkezésre. Ugyanakkor a népzeneoktatás a művészeti iskolákban ritka jelenség. Örömdetes, hogy az alap- és középfokú iskolai rendszerben oktatók időnként vállalják az egyénre szabott képzést. A jelenlegi helyzetben egyedül a Csoóri Sándor Alap által nyújtott támogatással lehet népzenei oktatást szervezni a vidéki hátrányos helyzetű fiatalok, ill. fiatal felnőttek körében. Mi ezt a réteget céloztuk meg és az itt élő fiataloknak szeretnénk a továbbiakban is képzési lehetőséget biztosítani. Jelen pályázatban négy tanuló 6 hónapot átölelő oktatását oldottuk meg a Csoóri Sándor Alap támogatásával. Ebből egy kobzás növendék már az elmúlt években is részt vett a népzenei képzésünkön, míg a többi tanuló az első ilyen típusú képzésünkön vett részt.

A Csúrdöngölő Népzenei Oktatás a Csúrdöngölő zenekar tagjainak népzene-oktatási koncepciójára épül. A főállású munka mellett vállalták a hátrányos helyzetű településeken élő, népzene iránt érdeklődő gyermekek, ill. a zenei ismereteiket bővíteni akaró fiatal felnőttek felzárkózását segítő népzene oktatás elindítását. Jelen pályázat megvalósulása a zenei tudás szintfelmérésével kezdődött. Annak eredménye alapján határoztuk meg az oktatás anyagát, ill. az adott tananyag adatközlőit és az oktatási anyag lehetséges kimeneti szintjét. Az oktatás módszertana a művészetoktatás adott hangszerre használt tanítási elveihez igazodik, de nem másolata annak. Az egyéni képességek fejlesztésére, az egyénre szabott oktatási intenzitásra és a zenei stílus minél pontosabb elsajátítására helyeztük a hangsúlyt. Fontos számunkra, hogy a tanuló ismerje az elsajátítandó zene stílusát, a kiválasztott adatközlő repertoárját, a megtanulandó zene alapjait, a dallamok díszítésének változatait és az elsajátítandó hangszeres játéktechnika egymásra épülő metódusait. További célunk, hogy a növendékek képesek legyenek az egyéni improvizációra az adott zenei stíluson belül. Az oktatás heti egy tanóra megtartásának rendszerességével valósult meg. A pályázaton elnyert támogatás csak négy növendék hat havi oktatásának a költségeit fedezte, ezért ehhez kellett igazítani a költségvetést. A pályázaton elnyert támogatás teljes összegét az oktatók tiszteletdíjára költöttük.

Az alábbiakban az oktatók egyéni értékelése olvasható:

Tar Csilla értékelése a tanulókról:

Molnár Sára Kata

Sári 9 éves, aki a Hajdú Néptáncgyűttesben táncol. Itt szerette meg a népzeneét. Szeret énekelni is, így a citera jó választás volt számára. Az órákon pontosan megjelenik. Az osztálytársainak már többször bemutatta citeráját. A citeragyűjteményemből készített motiváló matricáimon a gyűjteményem egy-egy darabja van színesben kinyomtatva. Ezeket - miután megkapták a gyerekek – ki is elemezzük együtt, hogy pl. milyen típusú citera, ki készítette, hol készült stb. Ennek hatására nagyszülei megmentettek egy citerát attól, hogy kidobják. Sári kapta meg, mert ő is szeretné gyűjteni a citerákat. A citera kb. 100 éves lehet, nagyon díszesen faragott kislejtes citera. Talán egy pásztoremberé lehetett. Jelenleg nálam van felhúrozás alatt.

Sári fél éve citerázik nálam, tehetséges, mindene a népzene. A jobb kéztartása kiváló, a bal keze lassabban mozog a pengetős kezéhez képest. Nagyon jó zenei és szövegmemóriája van pl. Nagyszüleinél

beleolvasott Gelencsér Ágnes: Magyar népzenei alapismeretek című könyvébe, amelyből megtanulta a Bogár Imre balladáját nagymamája segítségével. A fellépéseken nem izgul, hibázáskor gyorsan korrigál, jól érzi magát a színpadon.

1. kép: Sári a Kicsinyek hangversenyén citerázik

Kegyes Gréta

Grétát 3 éve tanítom, viszont ő 6 éve már citerázik. Az alapokat jól elsajátította előző tanárától. Két kezének összehangoltsága, jó zenei memóriája miatt gyorsan fejlődik. Az alapvető játéktechnikákon túl képes a tompítást, kapkodást, tremolót alkalmazni. A nehezebb ritmusok pengetési irányaira is nagy gondot fordít. A kíséret ritmusokat is megfelelően szolaltatja meg citeráján. A hangszerhez és a népzenehez fűződő erős viszonya mutatkozik meg abban, hogy januárban rendelt egy, a mostani hangszerénél komolyabb, jobb hangzású citerát. Szeptemberben kapja meg az „A” -s citerát - amihez hozzá kell szoknia -, mert eddig „C” -s prímén játszott. Egy jóminőségű hangszer által ő is sokat fog még fejlődni. Fellépéseken, versenyeken eddig még nem vett részt, remélem idővel kedvet kap ehhez is. A hajdúsági dallamokban a legnagyobb fejlődése a pengetéséből a táncos jelleg mellőzése a parlando előadású dallamokban. Ehhez sok ilyen előadású dallamot fogunk még tanulni vele a jövőben. A kanásztánc kísérete viszont sokkal feszebb lett, a csárdásokban a kíséret ritmusok változtatását is megfelelően megoldotta. Emellett tanultunk moldvai táncdallamokat, amelyeket legközelebb tánc alá szeretnénk játszani. Ezeket a táncdallamokat hamar elsajátította koordinált hangszerkezelése által. Hangszerkoordinációja sokat javult.

Rácz Gyula értékelése:

Ficzere Fruzsina citerásként ismerkedett meg a népzenevel. Repertoárját a moldvai népzenevel és a kobza játék tanulásával szerette volna bővíteni. Előzetes hangszerismeretére nem tudtunk támaszkodni. A kurzus elején a hangszer ismeretének, benne rejlő lehetőségeinek és az ehhez tartozó elméleti tudásának fejlesztése volt a cél. Hasznosítható tudásra, a citerás ismereteire támaszkodhattunk a pengetős kéz használatát illetően. Az új elméleti fogalmak, összefüggések megismerése mellé egy új hangszerhasználat is társult, amely komoly idő és energia befektetést kívánt. A tanulási képessége, sebessége kiváló, intonációs képessége és a tonális érzékenysége sokat fejlődött. A tanulás ideje alatt teljesen nyomon követhető volt a rendszeres gyakorlás, elköteleződés, mind az anyag, mind az általános és hangszerismeretekkel kapcsolatban. A gyakorlati megvalósítások első időszakában beavatkozást igényelt, ami a kurzus végére a minimálisra csökkent. A tanfolyamban meghatározott célt teljesítette.

Pocsay Réka bőgősként kezdett foglalkozni a népzenevel, majd zenei fejlődése érdekében elkezdte tanulmányait a háromhúros kontrán, mellyel már néhány éve foglalkozik. A moldvai népzene kobzán történő megszólaltatása lett a következő célja. Előzetes hangszerismeretére nem tudtunk támaszkodni. A kobza tanulási folyamatában a kurzus elején a hangszer ismeretének, benne rejlő lehetőségeinek és az ehhez tartozó elméleti tudásának fejlesztése volt a cél. Az új, hangszerspecifikus fogalmak, összefüggések megismerése mellé egy új hangszerhasználat is társult, amely komoly idő és energia befektetést kívánt. A tanulási képessége, sebessége megfelelő, intonációs képessége és a tonalitásérzékenysége rohamosan és sokat fejlődött. A tanulás ideje alatt teljesen nyomon követhető volt az elköteleződés mind az anyag, mind az általános és hangszerismeretekkel kapcsolatosan. A gyakorlati megvalósítások első időszakában beavatkozást igényelt, ami a kurzus végére a minimálisra csökkent. A tanfolyamban meghatározott célt teljesítette.

A tanulók nem járultak hozzá, hogy a játékukról készült felvételeket megosszuk a közösségi média felületein, így csak is kizárólag ennek a beszámolóknak a szakmai elbírálói részére tudjuk megadni a linket a felvételek megtekintésére, melyek linkjeit az alábbiakban helyeztük el. Ezt a személyiségi jogaik figyelembevételével, ugyanakkor a pályázat szakmai eredményeinek bizonyítása miatt tesszük meg.

videófelvevételek:

Kegyes Gréta

https://drive.google.com/file/d/1vU693UNZuMXnY1uOd4s6V_EE-rFGmB1w/view?usp=drivesdk

Molnár Sára Kata

<https://drive.google.com/file/d/1sJjRrWpzDTr6aL5fsvitgc28eSQse34z/view?usp=drivesdk>

Pocsay Réka

https://drive.google.com/file/d/12MOIG9BTqfGokG8qd6yVzH5hjvEyh147/view?usp=drive_link

Ficzere Fruzsina

<https://drive.google.com/file/d/1wglQ8kLcLVtch4ZSmrhFoca3W0l01BnU/view?usp=sharing>

Bízunk benne, hogy minden tanuló éneke és hangszeres játéka kellőképpen meggyőző ahhoz, hogy kijelenthessük, az oktatás elérte a célját és a támogatás felhasználása a pályázatot kiíró és finanszírozó elképzelései szerint történt. A Csúrdöngölő zenekar (www.csurdongolo.webnode.hu) és a Cuharé Nonprofit Kft. (www.cuharekft.hu) honlapján megjelenítjük a népzeneoktatás lehetőségét és feltesszük a szakmai beszámolót. Köszönjük a Csoóri Sándor Alap támogatását és reméljük, hogy a jövőben folytathatjuk a megkezdett munkát.

Köszönjük az Kulturális és Innovációs Minisztérium és a Nemzeti Kulturális Támogatáskezelőnek a lehetőséget és a támogatást a program megvalósításához.

Sajóörös, 2025. 08. 25. Bíró István

NEMZETI KULTURÁLIS TÁMOGATÁSKEZELŐ

Csúrdöngölő zenekar